

Aangemaan Klassiek 2017

Elke musicus die op zijn of haar instrument de top wil bereiken, moet de strijd aangaan met stukken die technisch ultieme eisen stellen, maar die moeten klinken als louter muzikale meesterwerken. Voor de cellist zijn dat onder meer de werken op deze cd. Eijlander nam eerder een ander cellobijbel op (Bachs cellosuites) en behandelt deze caprices als een etude-achtige uitgave van die suites. Daar hebben deze caprices veel baat bij. De etudes klinken onder zijn handen net zo overtuigend als Bachs bijbels. De titel Handel goes wild is geen overdrijving. Het ensemble *Arpeggiata* doet zijn reputatie aan en vermengt op drastische wijze bestaande oude muziek met elementen uit de meest gevarieerde stijlen en eeuwen met als resultaat een speelse hutspot waarin bekende muziek grondig is getransformeerd. Na eerder Purcell en middeleeuwse muziek onder de aandacht te hebben genomen, gaat nu Georg Friedrich onder het mes. Handel is soms dichtbij, soms hooguit een inspiratiebron. Als u de cd koopt, doe het om de arrangementen, niet om de originelen. Van de laatsten zijn er al vele fantastische uitvoeringen, de eersten zijn volstrekt uniek. Op deze cd speelt Pauline Oostenrijk, hobo-^{ste} in het Residentie Orkest, werken van overwegend Latijns-Amerikaanse componisten die in hun kunstmuziek vrij dicht bij hun volksmuziek staan. Het volkse zit de hoekige ritmen en de melodieën die weliswaar persoonlijk zijn, maar ook bol staan van de muzikale molens en klompen. Het kunstige zit in de lieflijkheid, gemoedelijkheid en intimiteit, alsof Mendelssohn en Brahms zojuist Rio de Janeiro en Buenos Aires hebben bezocht en de flower power beweging zich afspeelt in de tropen. Die mix van stijlen spreekt ook uit de gitaarpartijen, fraai uitgevoerd door Enno Voorhorst. Enerzijds is het prachtige sfeermuziek, anderzijds verdient de cd het om op de voorgrond te staan. Op deze cd staan de meest 'impressionistische' pianowerken van Debussy: de klank lijkt de vorm te overschaduwen, melodie is niet altijd duidelijk, het karakter is vol suggestie en het ritme verloopt grillig. Om in deze mooie mistbanken niet te verdwalen kiest de Engelse pianist Stephen Osborne voor een grote precisie in het ritme, vlotte tempi en het benadrukken van de lange lijnen. De stukken worden daardoor overzichtelijker terwijl de magie onverkort van kracht blijft. Hoogtepunten van de cd zijn de Estampes en de Images. Ook als u deze werken al heeft, is de cd een schitterende aanwinst, ook dankzij de geweldige toelichting bij de stukken. Deze muziek uit 1911 speelt aan een achttiende eeuws hof (met alle leuke hofintriges van dien) en wemelt van de fin de siècle dansen terwijl ook Mozart en Wagner over Strauss' schouder meecomponeren. Het verhaal is een lofzang op de lusten en de lasten van de levensstadia en de muziek is het lijflied van al die zangeressen (en iets minder zangers) die een ongekende schoonheid en verleidingskunst paren aan raffinement, coquetterie en vooral niet te vergeten standsbesef. Dit alles begrijpen deze musici tot in hun tenen. De opera is voorbij voordat men er erg in heeft en dat is bij een werk van ruim drie uur een ongekende prestatie. Wat voor Sibelius' liederen geldt, geldt ook voor zijn pianowerken: de componist is geen pleaser. Hij komt niet naar ons toe met mooie melodieën en sympathieke emoties, wij moeten naar hem toe, naar de kracht die uitgaat van een verlaten steppe waarop alleen de taaiste diersoorten zich redden. De pianowerken zijn in dit opzicht minder extreem dan de liederen en de orkestwerken van de vorige cd, maar de pianist doet alle moeite en met veel succes om ons zo resoluut mogelijk de wildernis in te slingeren. Sommige miniaturen lijken door het minder extreme meer gemoedelijk, maar altijd, goe dan ook, is er de verlatenheid van een nulpunt. In deze uitvoeringen wordt dat een fascinerende ervaring. Jean Sibelius is vooral bekend om zijn symfonieën, Viololconcert en korte orkestwerken. Op deze cd staan twee grote orkestwerken plus een handvol liederen. De orkestwerken En saga en Tapiola zijn symfonieën in het klein: weerbarstig, wijds, schitterend van klank, zeer emotioneel maar zonder opgelegd gevoel. De liederen voor sopraan en orkest lijken daarmee vergeleken wat 'Duitsers en romantischer', maar ze bevatten dezelfde afkeer van Duitse innigheid in combinatie met een onverbiddelijke kracht, mede door de onvoorspelbare opbouw. Als u aarzelt bij deze beschrijving, dan brengt sopraan Anne-Sophie von Otter u op andere gedachten. Dvorak was geen hemelbestormer, wel iemand die uitstekende muziek schreef in een vaak gemoedelijk en enigszins nationaal idioom waarmee hij luisteraars musici een groot plezier deed. Zijn kamermuziek lijkt een vriendelijke uitgave van Beethoven en Brahms, terwijl men onderhuids wel een sterk temperament voelt. Het Hongaarse Takacs kwartet weet de verhouding tussen storm en beschaving uitstekend te treffen en houdt daarmee een schitterend pleidooi voor twee van Dvoraks helaas wat minder bekende werken.